

Dr F. X. Jiřík: *Obraz*

Dobry přehled estetiky i techniky malířské v nehrubších rysech. Estetice věnovány jsou dvě první kapitoly, nadepsané: *Rozvoj principů a pochod ideový* (str. 4—12) a *Kritika relativní a absolutní* (str. 13—19). Ostatní vykládají techniku malířskou a realizaci idejí, a to i po stránce historické a znalecké, takže kniha stává se příruční rukověti i v těchto doktrínách a uměních.

Estetický podklad knihy je konsekvantní subjektivismus, škoda, že nebyl však přesněji dovođen, než se stalo. Tak zejména kapitola druhá: kritika relativní a absolutní trpí logickou neformulovaností. Neříkám tím, že obsahuje nepravdy, ne, naopak, ale to zde chybí, aby tyto pravdy byly správně motivovány a dovođeny, vědecky učeněny, a toho tu nenalézám. Nelíbí se mi zejména, že by tento subjektivismus měl vésti přímo k estetickému *mysticismu a agnosticismu*, jak chce p. Jiřík. Estetická kriteria, píše, nedají prý se formulovat, je prý jen „tajemství vkusu, jež každý zná, ale nikdo nevysvětlí“ atd. To je jistě nesprávné, a kdyby tomu bylo tak, nebyla by možná ani ta estetika *empirická, psychologie estetická*, již i pan Jiřík připouští a uznává (str. 13).

Jinak však spisek je svědomitý, a čeho si opravdu vážíme, psán s moderní vnitřností pro vlastní záhady estetické, t. j. pro psychologii tvorby umělecké. Zejména nástin směrů a hnutí v malířství (*idealism, romantism a realism; historism a kolorism; plenér a impresionism; mystika a symbolism*) je pěkně vypsán a utříděn ve svých motivech a složkách vzájemně se prostupujících.

František Sekanina: *Za noci chmurných i světlých*Karel Babánek: *Vytržené listy*

Mladý básník v glose k předmluvě nakladatelově oceňuje zcela správně tichý a drobný význam knížky. „Doznávám sám, píše, že verše přítomné jsou jen nízkými stoličkami k dosáhnutí něčeho, co ještě vysoko nade mnou ve vzduchu visí. Jsou zde práce starší, psané pod patrným dojmem básní Vrchlického, které mne vzrušily, a jsou zde i nejnovější ukázky, k nimž jsem dospěl časem.“ První cyklus *Stíny dalekých večerů* traktuje legendární a mythické motivy v širokých rétorických liniích v známých dekoracích. Ideový podklad skoro žádný, exprese nėsavá, chladná, obřadná rétorika. Více tepla a vznícení jiskří se v druhém cyklu *Když plály půlnoční hvězdy*. Lyričtější intonace čistší, sem tam chytá básník již kus náladového akordu. Někde i trochu teplé malby. Pozoruhodný *Sonet melancholický* (str. 50) má svůj myšlenkový problém pěkně zformovaný a vystupňovaný (třeba starší technikou): je to problém *kvietistické mystické* morálky, tůž, na němž jest stavěna, ač ji asi básník nezná, tragedie Otty Ludwiga „Makabejští“. V třetím cyklu *Předtuše nádherného jitra* pokusy o intuitivní lyriku vnitřní, o perspektivaci a symbolisaci duševních stavů, dojmů, tuch, snů. Měkké, hebece nastlané, hudební *sfumato* je báseň *V zahradě věků* (str. 59). Sem tam vliv Verlaina, ale ze starší jeho periody, z *Poèmes Saturniens*. (Tak v sonetu *Evoluce* opakující se verš: Nuž, sbohem, stínů hro a květy pryskyřnků!). Celkem však schází tomuto poslednímu intuitivně symbolickému stylu p. Sekaninovu grandiosita a novost perspektiv. Měkké páry a vlnící se mlhy posud. Ale obzory, obzory! A řežavé prudké zornice, které propálí mlhu a rozdělí ji a rozhrnou jako opony! A styl, svůj, nový, z obrazů zhuštěných, z obrazů destilujících v jediném adjektivu dlouhé procesy reálných pozorování a dlouhých zkušeností.

K tomu všemu bude musit pracovat básník, bude-li chtít podat příště více, než slušnou, příjemnou, lehkou a hladkou knížku, jakou jsou „Noci chmurné a světlé“.

Ztlumenější, tišší, sešeřelejší ještě je knížka p. Babánkova. Drobné básně vesměs úzké, někde ostře a leptaně skrojené a pak lepší ostatních. Pan Sekanina má širší dech, rozmanitější a prudší inspiraci; p. Babánek je malířtější zase, kreslí více a ryje ve verších kontury. Nejlepší zdá se mi cyklus druhý *Pastely a nálady*. Krajiny malovány s impresionistickou indiferentností, bez point a symbolických aplikací,